
ŐCSÉNY KÖZSÉG

településfejlesztési koncepciója, 2009

elfogadva 141/2009. (IX. 2.) Kt. számú Önkormányzati határozattal

Képviselő-testülettel egyeztetett anyag
2009. 08. 04.

Vezető tervező: Deák Varga Dénes

TT 14-0058/2006

***Munkatársak: Tóth Dóra Kata
Hajba Csaba***

TARTALOM

BEVEZETÉS

ADOTTSÁGOK, ELŐZMÉNYEK

I. Adottságok értékelése

- a) Természeti – földrajzi adottságok
- b) Településhálózat
- c) Történelmi – társadalmi adottságok
- d) Sárköz - földrajzi és néprajzi tájegység

II. Magasabb szintű területfejlesztési koncepciók, tervek

- a) Tolna Megye Komplex fejlesztési program
- b) Tolna Megye Területrendezési terv
- c) Dél-dunántúli Operatív Program 2007-2013
- d) Öko-turizmus fejlesztése az Alsó-Duna-völgy határon átnyúló, négy régiót összefogó térségben
- e) Szekszárd-Tolnai Kistérség Területfejlesztési Koncepciója, 2000.
- f) EuroVelo kerékpárút-hálózat fejlesztési program

III. Korábbi települési szintű elhatározások, koncepciók, rendezési tervek

- a) ÖRT

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

1. Társadalompolitikai koncepció

- 1.1 Demográfia
- 1.2 Foglalkoztatottság
- 1.3 Oktatás, képzés, kultúra
- 1.4 Szociálpolitika

2. Gazdaság

- 2.1 Mezőgazdaság
- 2.2 Egyéb gazdaság
- 2.3 Idegenforgalom

3. Ellátás

- 3.1 Lakóterületek
- 3.2 Intézmények
- 3.3 Közlekedés
- 3.4 Közművek

4. Település-arculat

- 4.1 Táj környezet
 - 4.2 Környezetvédelem
 - 4.3 Épített környezet védelme
 - 4.4 Hagyomány, szellemiség
-

ÓCSÉNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA, 2009

BEVEZETÉS

„Településfejlesztési koncepció: A fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe.” /1997. évi LXXVIII. Tv (Étv). 2 § 27. pont/

Az önkormányzatok számára a településfejlesztési koncepció készítésének kötelezettségét az Épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. Törvény (továbbiakban: ÉTV) 6.§. (1) és (3) bekezdése mondja ki, amelynek az önkormányzat eleget tett és a településfejlesztési koncepciót 114/2000. számú (IX. 6.) sz. Kt. határozatával elfogadta az ÉTV 7.§. (3) bekezdésének megfelelően.

A településen jelentkező fejlesztési igények, valamint az elfogadástól számított idő szükségessé teszik a településfejlesztési koncepció felülvizsgálatát.

ADOTTSÁGOK, ELŐZMÉNYEK

I. Adottságok értékelése

a) Természeti-földrajzi adottságok

Ócsény község Tolna megye dél-keleti részén, a Duna árterületét képező Gemenci erdőség és a Szekszárdi domboság közti termékeny Sárközi síkságon fekszik. Magyarország tájainak rendszertani felosztása alapján az Alföld nevű nagytáj egységen belül, a Dunamenti-síkság középtájon és azon belül pedig a Tolnai-Sárköz kistájegységben fekszik.

Morfológiailag e terület síkvidéki jellegű, amelyet a Duna és a Sió hajdani holtágai, mellékágai szabdaltak kisebb-nagyobb szigetekre. A település közigazgatási területének tengerszint feletti magassága 86 és 96 méter között van.

A terület talajviszonyát tekintve a hullámtéren nyers öntéstalaj, a mentett ártéren agyagos vályog összetételű, helyenként homokfoltokkal tarkított réti öntés illetve réti talaj található.

A település mérsékelten meleg-mérsékelten száraz éghajlatú területen fekszik. Az évi napsütéses órák száma ~ 2050 körüli, az évi csapadékmennyiség 620-650 mm.

A kistájegység állatvilága a Nagy-Alföld faunájához tartozik, növényföldrajzi szempontból pedig a Mezőföldi flórajrásba. A Gemenci erdőhöz tartozó terület nagyvad-állomány száma, illetve a természetes növénytársulások területi mérete jelentős. Egyéb területekre a kultúrsztyepp a jellemző.

A települést érintő legnagyobb vízfolyások: Duna, Szekszárd-Bátai főcsatorna, Lankóci-Kis-Duna-csatorna, Szekszárdi-Séd-csatorna, Sárközi-Összekötő-főcsatorna.

A település északi része a Duna hajdani árterülete miatt vízfolyásokban, vízjárta-vizenyős helyekben, holtágakban rendkívül gazdag. A községet keletről a Duna határolja. A község területe vízrajzi szempontból a Szekszárd-Bátai belvízrendszer területébe tartozik.

A település távolsága a szomszédos és a jelentősebb településektől:

Budapest	~ 150 km
Pécs	~ 64 km
Mohács	~ 46 km
Baja	~ 38 km
Bátaszék	~ 19 km
Szekszárd	~ 9 km
Decs	~ 4 km

b) Térségi összefüggések, településhálózat

1. Szekszárd-Tolnai Kistérség

Őcsény a Szekszárdi kistérséghez tartozik, amelyet 26 település alkot. Ezen települések önkormányzatai hozták létre 1999-ben a Kistérségi társulást. A Társulás 2002- től 2004-ig Szekszárd Megyei Jogú Város és Városkörnyéki Önkormányzatok Területfejlesztési Társulása néven működött. 2004 végén átalakult a szervezet és jelenleg a Szekszárd és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás néven működik. A társulás a statisztikai kistérséget teljesen lefedi.

A kistérség többcélú társulásának feladatai között a közoktatás, gyermekjóléti ellátás javítása, valamint területfejlesztési programok készítése szerepelnek.

Szekszárd kistérség tagjai és lakosságszámuk:

Alsónána	759	Murga	80
Alsónyék	807	Őcsény	2592
Báta	1873	Pörböly	613
Bátaszék	6824	Sárpilis	736
Bogyiszló	2367	Sióagárd	1385
Decs	4251	Szálka	579
Fadd	4527	Szedres	2471
Fácánkert	726	Szekszárd	34 656
Felsónána	667	Tengelic	2518
Harc	903	Tolna	12 040
Kéty	757	Zomba	2315
Kistormás	354	Várdomb	1210
Medina	875	Kölesd	1650

2. Bátaszéki Kistérségi Területfejlesztési Társulás

A Szekszárd-Tolnai Kistérségen belül a kistérség déli részén Bátaszék központtal egy mikrotérségi társulás alakult ki, tíz önkormányzat együttműködési szándékának kinyilvánításával. A Bátaszéki Kistérségi Területfejlesztési Társulásban együttműködő települések: Alsónána, Alsónyék, Báta, Bataapáti, Bátaszék, Mórág, Őcsény, Pörböly, Sárpilis, Várdomb.

A Bátaszéki mikrotérség lakosszáma meghaladja a 15000 főt, azonban ezen települések közül nem mindegyiknek szoros a kapcsolata a székhely-településsel, ugyanis foglalkoztatottság és intézmény-ellátás szempontjából az irány szerint közelebbi nagyobb városok (Baja, Szekszárd, Bonyhád) vonzása a domináns, így Őcsény esetében Szekszárdé.

3. Szekszárd város és térsége

Szekszárd térsége jelentős gazdaságfejlesztő potenciállal rendelkezik, melynek fejlődési eredményeit az utóbbi évek megvalósult és jelenleg folyamatban lévő beruházásai is tükrözik. A térségre jellemző a

- jól képzett, kvalifikált munkaerő
- fejlett ipari hagyományok
- kitűnő termőhelyi adottságok
- nagymúltú borvidék
- kiemelkedő közlekedés-földrajzi fekvés
- a Duna, mint nemzetközi víziút
- Duna-Dráva Nemzeti Park (Gemenci erdő)
- német nemzetiségi hagyományok és kapcsolatok.

Ezen adottságokhoz több ponton illeszkedik a szűkebben vett Ócsény adottságai is. Ócsény ugyan számottevő iparral nem rendelkezik, de ez Szekszárd szomszédságában nem különösebb hátrány. Azonban az épülő M6 gyorsforgalmi út község közigazgatási területén létesülő un. Szekszárd keleti csomópontja környékén igény jelentkezett gazdasági funkciójú létesítmények elhelyezhetőségére.

A meglévő M9 szakasz és a Dunai híd, valamint M6 gyorsforgalmi út Szekszárd-Dunaújváros közti, un. középső szakaszának megépülésével a meglévő vonzaskörzeteket és térségi kapcsolatokat Szekszárd térségét illetően, beleértve Ócsény községet is jelentős mértékben átalakítja, azt keleti irányba bővíti.

Ócsény térségi kapcsolatainak erősítését szolgálja továbbá a Tolna megye egyetlen, fejlesztésre is alkalmas repülőtere, amely jelenleg sportrepülőtérenként működik, de az Országos Területrendezési Terv alapján nemzetközi kereskedelmi repülőtérré fejleszthető. A repülőtér, a területén már részben megvalósult és részben pedig a jövőben tervezett idegenforgalmi fejlesztések miatt a község egyik meghatározó településfejlesztő tényezője.

4. Sárköz

Ócsény kulturális és néprajzi hagyományait tekintve a Sárköz tájegységhez tartozik. A tájegység településeivel együttműködve törekszik a hagyományok megőrzésére és bemutatására. Hat község közösen rendezi meg minden évben a Sárközi Lakodalom elnevezésű rendezvényt, továbbá közös promóciós anyagokat adnak ki a térség turizmusának fellendítése céljából.

Javaslat

A Szekszárd-Tolnai Kistérséghez tartozó településekkel, különösen Szekszárddal, valamint a Sárköz tájegységhez tartozó településekkel való szorosabb gazdasági, kulturális kapcsolatok kiépítése.

c) Történelmi-társadalmi adottságok

Az Ócsény melletti római castellum alapjai is láthatóak voltak, feltöltött útját a nép Ördögvetetésnek nevezi.

Az i. sz. V. századtól kezdve rövid időközökben különféle nomád népek követték egymást: a sárközi mocsárvilágban legeltettek és halásztak, és a Sárközre nyíló völgyekben temették el halottaikat. A temetkezési helyekről került elő néhány hun kori sírlet, többek között egy mesterségesen torzított koponya, és találtak néhány feltűnően nagy, néha több száz sírból álló avar kori temetőt is. A honfoglaló magyarok feltehetően egy szláv és avar elemekből álló nép által más aránylag sűrűn lakott területet hódítottak meg itt, maga a sárközi mocsárvilág azonban lakatlan volt.

Ócsény neve bizonytalan eredetű, többben a fejedelmi családdal hozzák kapcsolatba. Sárköz területén a korai századokban a térítő (bencés) apátságok kaptak szántót, halászó helyet és erdőt.

Ócsény középkori társadalmáról, gazdasági és kulturális viszonyairól nagyon keveset tudunk. A korai századokban a társadalom rendkívül tagozott volt: legfelül a királynak adózó szabad magyarok; a katonai szolgálattal tartozó várjobbágyok, az egyháznak adományozott szabad fegyveresek és a lovas kísérők voltak. Ez a több-kevesebb szabadságot élvező réteg a középkor derekán már félszabad libertinusokból és praediális (egyházi) nemesekből állott, akikből még később a számbelileg is igen jelentékeny sárközi köznemesség alakult ki; e nemesek a fajszi szék keretén belül önálló területi önkormányzatot építettek ki.

A középkori Ócsényen a halászat volt a legfontosabb termelési ág: az ásatag leletek között minden időszakban az égetett agyagból vagy lólábszárcsontból készült hálónehezék a legtöbb, a konyhahulladékok között pedig a tömérdek halcsont. Fejlett volt a vadászat is.

Ócsény a sok sanyargatás közepette is a török korban mindvégig lakott helyként szerepelt az összeírásokban. 1572-ben Ócsényben csak 55 ház volt. 1690 körül Ócsény a „Bat vize mellett” 95 lakost számlál, van három háromkereskes malma.

A felszabadító háborúk során Ócsényt ismét minden oldalról sarcolták: „Az fel s alá járó Budai és Egyebünnen lévő sajkásoknak, Felséges Császári Tiszteknek adtunk kenyeret... bort és amivel leltünk kedvességét fejünknek . . .”

Ócsény az úrbéri elkülönözéskor bőven kapott földet, legalábbis a telkekre, a volt zsellérek rosszabbul jártak. Végrehajtása nagyjából megegyezett a decsivel.

Maga Ócsény falu az emlékezetes 1817-es nagy tűzvészig rendezetlen halmazfalu volt. A település formájáról és építkezéséről Kovách Aladár adott az egész Sárközre is érvényes képet.

A II. világháború után Sárköz életében is döntő fordulat következett be. 1945-ben először itt is a legjelentősebb nagybirtokokat – többek között a Mária Terézia-féle vallási alapítványt – osztották fel. E térségen belül a régi paraszti életforma leginkább Ócsényben maradt fenn; 12000 holdas határából még 1959-ben is mindössze 190 holdon folyt társas gazdálkodás.

d) Sárköz - földrajzi és néprajzi tájegység

A földrajzi Sárköz, Tolna megye déli részén fekszik, a Szekszárdi-dombság vonalától átnyúlik a Duna túloldalára. A néprajzi Sárköz hagyományosan 5 települést foglal magába: Ócsény, Decs, Sárpilis, Alsónyék, Bába.

Ezek a községek korán csatlakoztak a hitújításhoz, már a török megjelenése előtt kialakították a művelt és gazdag magyar polgár sajtáságos életstílusát, aki virágzó gazdaságot teremtett, gyermekeit iskoláztatta stb.

Később ez a kultúrtáj elvadult, elmocsarasodott, ezzel együtt a lakosság életnívója is csökkent, és csak a 18. század végén, a 19. század elején lezajló folyószabályozások után indult meg újra a gazdasági fellendülés, mely magával hozta a népművészet kivirágzását.

Az álló és folyó vizekben gazdag térségben a halászati módszerek és eszközök sokasága alakult ki. A lakosság gazdagsága a néprajzi jellegzetességekben, elsősorban a lakóépületek kialakításában, berendezésében tükröződik. Kedveltek a festett bútorok, jellegzetes mintája a sötétkék alapon apró piros rózsákból és zöld levélkékből álló füzér-kompozíció. A területileg elkülönülten kialakult sárközi szövés szintén egyedi vonásokat mutat. A változatos mintázatú szőtteket konyhák, szobák díszítésére használták. Továbbá híres a sárközi viselet, mely virágkorában az ország legpompásabb öltözeke volt.

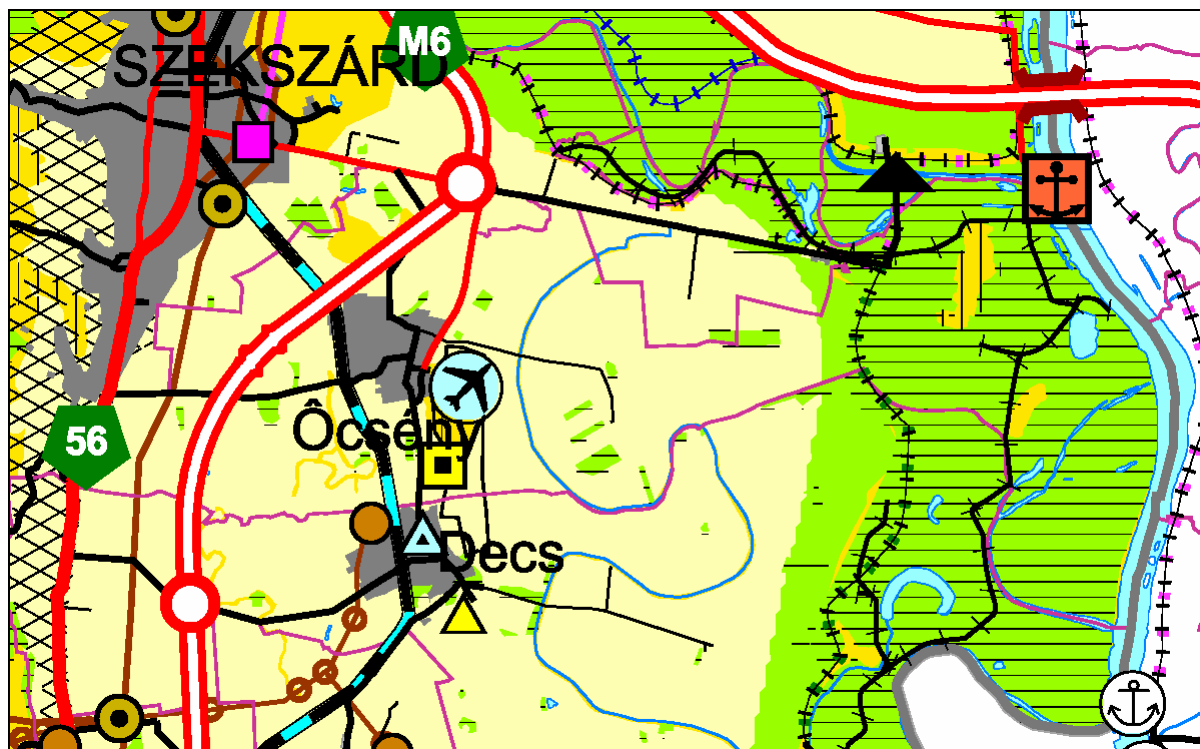
II. Magasabb szintű területfejlesztési koncepciók, tervek, programok

a) Tolna Megye Komplex Fejlesztési Programja

2003-ban elkészült Tolna megye fejlesztési programjának felülvizsgálata, amely az alábbi 7 prioritást állapítja meg.

1. A megye kohéziójának erősítése:
 - A településrendszer fejlesztése
 - Területfejlesztési intézményrendszer
 - Térségmarketing
 2. A megye gazdasági versenyképességének javítása:
 - A vállalkozások versenyképességének javítása
 - A működő tőke vonzása (a megye ipari parkjainak fejlesztése)
 3. Mezőgazdaság- és vidékfejlesztés:
 - A versenyképes agrárágazatok fejlesztése
 - Agrártermékek feldolgozása és kereskedelme
 - Falusias térségek fejlesztése
 4. Turizmusfejlesztés:
 - Turisztikai termékek fejlesztése és promóciója
 - A turizmust kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése
 5. Az emberi erőforrások fejlesztése:
 - Foglalkoztatási problémák megoldása
 - Oktatás, képzés fejlesztése
 - Kultúra és közművelődés (A megye tárgyi és szellemi örökségének megőrzése)
 6. Fenntartható környezet fejlődés elősegítése:
 - Környezetvédelmi beruházások
 - Természeti értékek védelme
 7. Közlekedésfejlesztés:
 - Gyorsforgalmi úthálózat fejlesztése
Folyamatban van az M6 gyorsforgalmi út kiépítése Budapest-Dunaújváros-Szekszárd-Bóly-Ivándárda vonalon
 - Főúthálózat fejlesztése
Részben megvalósult a 6. számú főút kapacitásbővítése (előzési szakasz, négy nyomúsítás) és megerősítése 11,5 t gépjárművek számára, valamint az 56. sz. főút megerősítése 11,5 t súlyú nehézgépjárművek számára a közelmúltban megtörtént
 - Alsóbbrendű utak fejlesztése
Kerékpárút fejlesztés: Dunaföldvár-Bölcske-Madocsa-Paks-Gerjen-Szekszárd-Báta-(Mohács-Udvar)
 - A vasúthálózat fejlesztése
Gemenci keskenynyomtávú vasút, melynek fejlesztése a Bárányfok-Pörböly közötti teljes szakaszon indokolt, Bárányfok és Szekszárd között új vonalszakasz építésével.
 - A légi közlekedés fejlesztése
 - A víziközlekedés fejlesztése
-

b) Tolna megye területrendezési terve – (1/2005. (II.21.) önk. rendelet

A területrendezési terv Ócsény községet városias települési térségbe sorolja, azaz a belterületi laksűrűség jellemzően 15 fő/ ha fölötti.

Terület-felhasználási kategóriák:

Az 56. számú II. rendű főúttól a Dunáig nyúló közigazgatási terület túlnyomó része a belterjes mezőgazdasági térségbe tartozik. (nagy része szántó művelési ágba tartozik) Külterjes mezőgazdasági térséget elsősorban a Duna-menti ártéri erdőben elszórtan, illetve a mentesített árteret átszelő csatornák, vízfolyások mentén jelöl. A Duna mentén jelentős méretű területeket sorol erdőgazdálkodási térségbe, ezek a Duna-Dráva Nemzeti Parkhoz tartoznak.

Építmények által igénybe vett térség:

Vízgazdálkodás építményei: elsőrendű árvízvédelmi fővonal húzódik a Duna és a Sió jobb partján. Térségi jelentőségű szennyvíztisztító rendszer központja található Ócsény külterületének déli részén. (013/81. hrsz)

Közlekedési hálózatok és építményeik: Szekszárd és Ócsény között (Ócsény belterületétől nyugatra) halad a M6 gyorsforgalmi út (M0 Bp – Dunaújváros – Dunaföldvár – Szd – Bátaszék – Bóly – Ivándárda térsége – Horváto.). A gyorsforgalmi út csomópontja közül a terv csak egyet jelöl, a Szekszárd- keleti csomópontját. A jelenleg épülő autópályának Ócsényt érintően kialakításra kerül még egy, az 5114. számú országos mellékúttal kapcsolatot biztosító csomópontja is. A M6 gyorsforgalmi út Szekszárd - keleti csomópontja és az Ócsényi repülőtér között a terv új térségi jelentőségű mellékutat hoz. Tolna megye egyetlen kereskedelmi (nemzetközi) repülőtérre fejleszthető repülőtere itt található. Országos közforgalmú kikötőt jelöl a Sió-csatorna dunai torkolatánál, amely azonban Ócsény közigazgatási területén kívül esik.

A községet érintő térségi övezetek az alábbiak:

- Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület
- Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete
- Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területének övezete
- Védett természeti terület övezete
- Védett természeti terület védőövezete

- Ökológiai (zöld) folyosó övezete
- Térségi tájrehabilitációt igénylő terület övezete
- Tájképvédelmi terület
- Térségi hulladéklerakó hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület
- Rendszeresen belvízjárta terület övezete
- Hullámtér és nyílt ártér
- Honvédelmi és katasztrófavédelmi terület - polgári védelmi besorolás szerint II. csoportba tartozik, jelentős méretű területek árvízveszélyesek, a repülőtér gyakorló tere.

c) Dél-dunántúli Operatív Program 2007-2013

Prioritások:

A városi térségek fejlesztésére alapozott versenyképes gazdaság megteremtése

Célok:

A gazdasági és intézményi szereplők hatékony együttműködésének elérése, a mikro-, kis- és középvállalkozások működésének hatékony fenntartásával, a vállalkozók aktivitásának és szolgáltatói hátterének erősítésével; gazdasági infrastruktúra fejlesztése elsősorban a meglévő ipari park struktúrára alapozva, valamint az ipari termelés alól kivont, illetve alulhasznosított barnaövek gazdasági hasznosítása, funkcióváltásának elősegítése.

A turisztikai potenciál erősítése a régióban

Célok:

A prioritás megvalósításával várható, hogy megáll a Dél-dunántúli régió piacvesztése mind a belföldi, mind a külföldi turistákat illetően a többi régióval szemben. A támogatott térségekben növekszik a látogatók száma, valamint az átlagos tartózkodási idő.

Humán közszolgáltatások és közösségi településfejlesztés

Célok:

A humán alapszolgáltatások elérhetőségének javítása - kiemelten a leszakadó és hátrányos helyzetű térségekben – komplex szolgáltatásokat nyújtó integrált központok kialakításával. A humán szolgáltatások minőségének fejlesztése. Az alapfokú oktatás színvonalának javítása a hátrányos helyzetű, zömében aprófalvas szerkezetű települések intézményeinek gazdaságos működtetési feltételeinek megteremtésével. A leértékelődő városi területek és főképp romák által lakott telepek fenntartható társadalmi, környezeti megújulásának elősegítése, közösségi és szociális funkciók megjelenésének támogatásával és a meglévő funkciók megerősítése a társadalmi kohézió erősítése érdekében. Közintézmények akadálymentesítése.

Az elérhetőség javítása és környezetfejlesztés

Célok:

A régió belső vonzáscentrumainak (mikro- és kistérségi központok, nagyvárosok) elérhetőségének javítása. Az egyéni gépjármű-közlekedés térhódításának lassítása a közforgalmú közlekedéssel szemben. A környezetvédelmi infrastrukturális ellátottság javítása a régió magas környezeti minősége elérése érdekében.

d) Öko-turizmus fejlesztése az Alsó-Duna-völgy határon átnyúló, négy régiót összefogó térségben

Előzetes Megvalósíthatósági Tanulmány

A tanulmányban meghatározott stratégiai célok:

- Turizmus fenntartható fejlesztése, a környezeti szempontok tudatos figyelembevételével.
 - Komplex szabadidős turisztikai kínálat kialakítása.
 - Szezonális kínálat csökkentése.
 - A térség egyedi és vonzó szabadidős arculatának kialakítása.
 - Éléményszerzés maximalizálása.
-

- Együttműködési hálózatok kialakítása a térségen belül és kívül.
- Maximális helyi haszon elérése, kedvező élet- és munkakörülmények teremtése.

A stratégiai célok eléréséhez szükséges programok:

- Tudatos termékfejlesztés
- Marketingtevékenység fejlesztése
- Munkaerőképzés
- Szervezet és intézményfejlesztés

Számos operatív program érinti vagy érintheti a községet:

- Ökoturizmus, túrázás, természetjárás fejlesztése
(Nemzeti Park és erdőgazdaság kompetenciáinak tisztázása, túraútvonalak fejlesztése, kirándulóhelyek fejlesztése, ökoturisztikai programok kidolgozása, programcsomagok kialakítása, a meglévő mintaprogramok terjesztése, a természeti értékeket bemutató tárgyi eszközök, infrastruktúra fejlesztése, Gemenci erdei kisvasút fejlesztése, az ökoturisztikai célpontok megközelíthetőségének javítása, kitáblázottság javítása, természettudatos oktatás támogatása)
- Vízi közlekedés, hajózhatóság fejlesztése
(Holtágak, mellékágak, csatornák rehabilitációja, revitalizációja, megvalósíthatósági tanulmány készítése a csatornaturizmus fejlesztésére, nagyhajós kikötőkínálat és kapcsolódó termékek fejlesztése, kisebb úszó egységek (jacht, motorcsónak, evezős csónakok) fogadására alkalmas kikötők kiépítése, ill. fejlesztése, /Az evezős csónakázás fejlesztéséhez az erre alkalmas vízfelületeken kikötő létesítése javasolt pl Szekszárd (Sió torkolat) területén./, vízibusz járat létesítése, extrém vízisportok támogatása, Dunai strand (fürdésre alkalmas hely) fejlesztése, kempingek, sátorozó helyek fejlesztése és korszerűsítése, nomád táborok fejlesztése, „Kultúra a vízen” támogatása, horgász szolgáltatások bővítése, vízminőség javítása, hosszú távú szűnyog-program kidolgozása)
- Kerékpározás fejlesztése
- Vadászat fejlesztése
(Vadászturizmus építészeti emlékeinek karbantartása, vadászturizmus volumenének fenntartása)
- Lovasturizmus fejlesztése
- Falusi turizmus fejlesztése
- Bor és gasztronómia turisztikai hasznosításának fejlesztése
- Szálláshely kínálat bővítése, a meglévő szálláshelyek korszerűsítése

e) Szekszárd-Tolnai Kistérség Területfejlesztési Konceptiója, 2000

A területfejlesztési koncepcióban megfogalmazott prioritások és a községet érintő programok az alábbiak:

- A kistérség és annak mikrotérségi egységeinek belső és egymás közötti kapcsolatának erősítése:
 - A kistérség szervezeti rendszerének fejlesztése: belső kohézió fokozása, közös rendezvények szervezése, a kistérség belső és külső kommunikációjának fejlesztése, Sárközi identitás megerősítése
- A kistérség forrásszerző képességének növelése a gazdasági és az életkörülmények fejlesztése terén:
 - A kistérségbe irányuló tőkebefektetések elősegítését célzó programok és kedvezményrendszerek kialakítása.
 - A kis-, és középvállalkozások dinamizálása, fejlesztésükhöz szükséges külső források bevonását elősegítő programok kidolgozása.
- A tudásalapú társadalom kialakulásának támogatása, a fejlesztéshez szükséges feltételek biztosítása
 - Iskolarendszerű oktatási formák
 - Iskolarendszeren kívüli oktatási formák
 - Humán infrastruktúra

- A fenntartható fejlődés érdekében a környezettudat kialakítását elősegítő politika előtérbe helyezése, ezt erősítő beruházások megvalósítása
 - Kistérségi környezetpolitika fejlesztése
 - A levegőminőség védelme, javítása
 - Távlati (Fadd-Dombori, Gemenc-Gereben, Gemenc-Koppány, Gemenc, Címerfok, Bába) és sérülékeny (Szekszárd, Tolna, Fadd-Dombori, Ócsény, Decs) vízbázisok és felszíni vizek védelme
 - Hulladékgyűjtés
 - Természet és tájvédelem
- A kistérség diverzifikációra alkalmas gazdaságának elősegítése közvetlen és közvetett módon.
 - Gazdaságfejlesztést és szerkezetváltást elősegítő programok kialakítása a kistérségben
 - Úthálózat fejlesztés
 - Kommunális infrastruktúra
 - Turizmusfejlesztés

f) EuroVelo kerékpárút-hálózat fejlesztési program

A kerékpárút-hálózat fejlesztésére készített terv Európa területén 12 útvonalra tesz javaslatot, amelyek közül 2 érinti Magyarország területét.

- Zemplén-Bodrog-Tisza-menti Nemzetközi Kerékpárút Hálózat: Norvégiától Görögorszáig tartó szakasz része
- Duna-menti Nemzetközi Kerékpárút Hálózat: Atlanti óceántól Fekete-tengerig tartó 6. számú útvonal része, amely „Az ínycségek és a bor útja a Loire és a Duna-mentén” elnevezést viseli.

A 6. számú útvonal érinti a Szekszárdi kistérség területét.

3. Korábbi települési szintű elhatározások, koncepciók, rendezési tervek

Ócsény község összevont rendezési tervét 1987-ben készítette a Tolna Megyei Tanácsi Tervező Vállalat, azonban a tervet nem helyezték hatályba.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény, valamint az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) kormányrendelet előírásai alapján a község településrendezési tervét 2001-ben készítette el a CIVITAS BT. (felelős tervező: Deák Varga Dénes).

A település fejlesztési koncepcióját a képviselő-testület 114/2000. (IX. 6.) sz. Kt. határozattal fogadta el. A településszerkezeti tervet a 20/2002. (XII. 23.) sz. Kt. határozattal fogadták el. A község helyi építési szabályzatát a 12/2002. (XII. 23.) sz. Ök. rendelettel állapította meg.

A településrendezési tervet az Önkormányzat 2005-ben elsősorban az M6 számú autópálya nyomvonalára, valamint a belterület egyes tömbjeire vonatkozóan módosította (felelős tervező: Deák Varga Dénes). A településszerkezeti terv módosítását a képviselő-testület 138/2005. (XI. 30.) sz. Kt. határozatával, a helyi építési szabályzat módosítását a képviselő-testület 18/2005. (XII. 18.) sz. Ök. Rendeletével hagyta jóvá.

A településrendezési terv helyi építési szabályzatát a képviselő-testület 19/2007. (XII. 10.) rendeletével módosította. A módosítás a repülőtér és környezetét érintette.

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

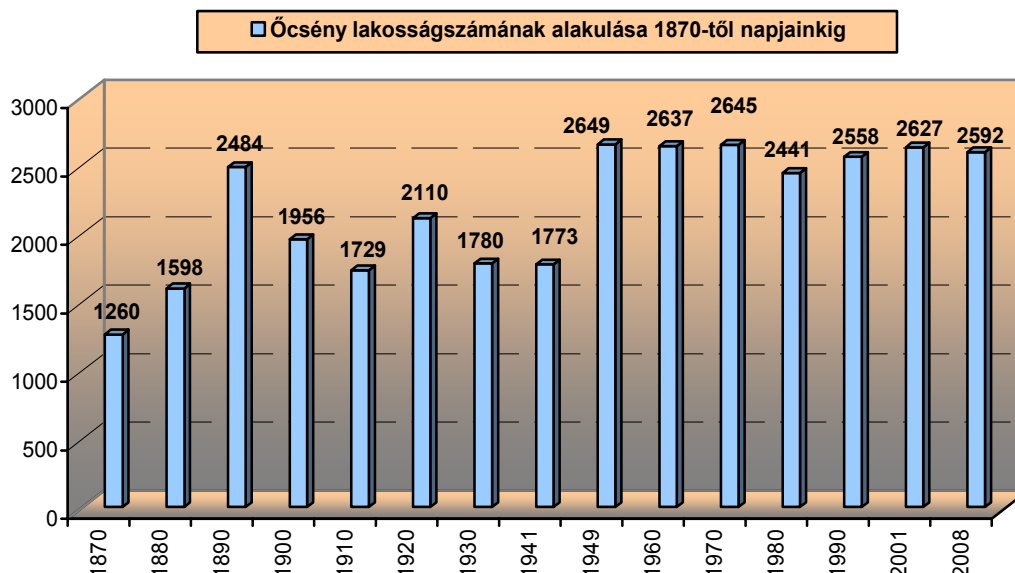
1. TÁRSADALOMPOLITIKAI KONCEPCIÓ

1.1 Demográfia

Helyzetértékelés

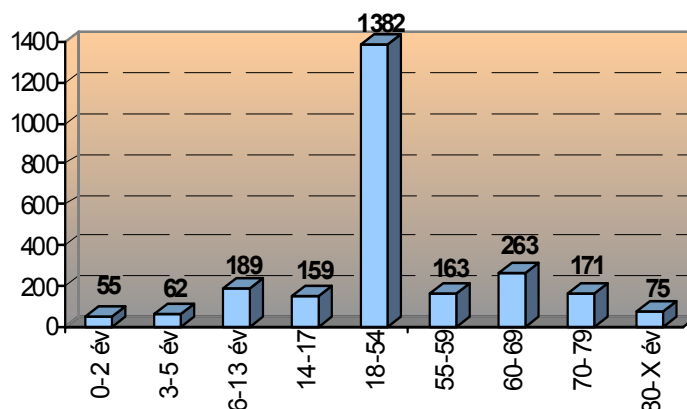
Őcsény népességszáma az utóbbi évszázadban jelentős ingadozást mutatott. Úgy tűnik, hogy a községet időről időre jelentős népesség hagyta el, ami részben a dinamikusan fejlődő Szekszárdon, részben más, távolabbi városokban csapódhatott le. Miután a község sem régebben, sem napjainkban nem rendelkezett számottevő iparral, a lakosság megélhetését alapvetően a mezőgazdaság biztosította, ennek munkaerő-felvétele azonban korlátozott. Csupán az 1970-es évektől számolhatunk a népességszám alakulásában a városkörnyéki agglomerációs jelenségek felmerülésével, ez időtől tehát a népesség-növekedés az alvóváros szerepkör megjelenésével hozható összefüggésbe. E szerepkör pedig várhatóan a jövőben is meghatározó lesz.

Őcsény állandó lakossága 2592 fő, a lakónépesség 2519 fő (2008. december 31-ei adat alapján).

Országos tendencia a népesség fogyása, a társadalom előregedése. E tendencia megállítása elsősorban az országos társadalom- és szociálpolitikai intézkedések, illetve az ország gazdasági kondíciói alakulásának függvénye.

■ Őcsény lakónépességének megoszlása korcsoportok szerint, 2008. dec 31.

Az élve születések és halálozások közti különbség 1970 óta az országos tendenciát mutatja, azaz természetes fogyást eredményez. Míg az elvándorlási különbség 1990 óta a fent említett alvővárosi szerepkörből fakadóan pozitív, azaz ebben az időszakban többen költöztek be a községbe, mint el. A betelepülők azonban rendszerint az aktív korú, fiatalabb korosztályok képviselői, így a községben a természetes szaporodás kismértékű pozitívumával is számolhatunk.

1970-79 között	-32	Természetes fogyás
	- 150	Negatív elvándorlási különbség
1980-89 között	-171	Természetes fogyás
	192	Pozitív elvándorlási különbség
1990-2001 között	- 54	Természetes fogyás
	+ 122	Pozitív elvándorlási különbség

A község külterületi népessége 2000-ben 21 fő volt, ami folyamatosan csökken (1990-ben még 30 fő volt) és számuk jelenleg sem számottevő.

A lakosság nemzetiségek szerinti megoszlása (KSH 2001. adatai alapján): 2 % cigány, romani, beás, 3 % német nemzetiségű. A cigány kisebbséghez tartozók száma napjainkban ~ 7%.

Javaslat

A település népesség-megtartó erejének javítása önkormányzati feladat. A legfőbb népességmegtartó erő, ha a lakosság megélhetése, foglalkoztatottsága megfelelő szinten helyben biztosított.

1.2 Foglalkoztatottság

Helyzetértékelés

Jelenleg a községben 109 fő (2009. januári adat) regisztrált munkanélküli található, (a lakónépesség 4 %-a) és szociális segélyben 172 fő részesül. A foglalkoztatottsági helyzetről alkotott képet azonban tovább árnyalja a munkahellyel nem rendelkező, de segélyt nem igénylő családtagok, háztartásbeliek, kényszervállalkozók köre. Az Út a munkához program keretén belül 2009 áprilisától 30 főt foglalkoztat az önkormányzat.

A községben működő jelentősebb foglalkoztatók és tevékenységi körük:
(a foglalkoztatott létszám tájékoztató adat)

- Önkormányzat	39 fő
- Dömötör Kft (műanyagipari feldolgozás)	28 fő
- Goldkern (gabonaiipari nagykereskedés)	16 fő
- Ócsény-Mag (terményszárítás, tárolás)	13 fő
- Sárbáta Farm Kft (mezőgazdasági szolgáltató)	6 fő
- H-Vill (villanyszerelés)	12 fő
- Nexter Kft (gázszerelés)	8 fő
- Légörvény Kft (repülőgép szerelés)	4 fő
- Gality Kft (pékség, kereskedelem)	16 fő
- Agro.Tipp Nr. Kft (mezőgazdasági gépe, alkatrészek)	7 fő
- Tolna Bau Kft (építőipar)	10 fő

A megyeszékhely közelsége miatt az eljáró dolgozók száma jelentős.

Javaslat

Az önkormányzatnak egyrészt a működő vállalkozások életképességének, fejlődési feltételei biztosítása terén vannak feladatai, másrészt elő kell segíteni új vállalkozások megtelepedését is.

1.3 Oktatás, képzés, kultúra

Helyzetértékelés

1. Oktatás, kultúra

Az Általános Művelődési Központ intézményegységeként működik a

- Községi Ház
- Teleház-könyvtár

Az általános iskola alsó és felső tagozata helyben működik.

A szakirányú képzésre, felsőfokú képzésre és felnőtt-oktatásra Szekszárdon, Pécsen nyílik lehetőség.

Múzeumok, kiállítóhelyek: Tájház működik.

Klubok: Baba-mama klub, Kertbarát kör, Őszi Rózsa Nyugdíjasklub, Repülőklub, Ifjúsági Klub, Öregfiúk LC

Őcsény községben kiemelkedően sok alapítvány, egyesület működik, amelyek közül számos komoly eredményeket ért el.

- Őcsény Községért Közalapítvány
- Diák Sport Egyesület
- Sport Egyesület
- Bogár István Hagyományőrző egyesület
- Önkéntes Tűzoltó Egyesület
- Polgárőrség
- Őcsény Környezetvédelméért Alapítvány
- Őcsényi Óvodásokért Alapítvány
- Horgász Egyesület
- Őcsényi Repülőtér SE
- Együtt Őcsényért Egyesület
- Gabóca Kézimunka Szakkör
- Gránátalma hagyományőrző Egyesület

2. Képzés:

A megyei munkanélküli hivatal a munkanélküliek számára képzéseket, tanfolyamokat indít. A településen képzések, tanfolyamok nem indulnak.

Javaslat

A cigány kisebbség felzárkóztatása céljából átképzési, képzési tanfolyamok indítása.

A megyeszékhelyen induló tanfolyamokról, képzésekről a lakosság tájékoztatása javasolt.

1.4 Szociálpolitika

Helyzetértékelés

Az önkormányzat az egészségügyi alapellátást az alábbiak szerint látja el:

A községben felnőtt orvos és gyermekorvos hétköznapi napokon minden nap, fogorvos heti három nap praktizál.

Fogorvos és orvosi ügyelet legközelebb Szekszárdon érhető el.

A településen védőnői tanácsadás, csecsemő tanácsadás, várandós tanácsadás működik.

A községben nyugdíjasklub működik.

A szekszárdi Családsegítő Központ szervezésében a településen házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres segítség, gyermekjóléti szolgálat, családsegítő szolgálat működik.

Ócsényben öregek otthona, szociális otthon nem működik, erre a közelben az alábbi helyeken van lehetőség:

- Szekszárdon a Tolna Megyei Önkormányzat tulajdonában álló idősek otthona, a „Dr. Kelemen József” idősek otthona, továbbá a szociális központ nyújt segítséget az idősek számára.
- Bátaszéken épült fel a megyei működtetésben álló 100 férőhelyes szociális otthon (Szivárvány Idősek Otthona), mely a rászoruló időskorúak elhelyezését megfelelő színvonalon megoldja.
- Sárpilisén (idősek, betegek és rászorultak számára, megyei önkormányzat fenntartásával, 70 férőhelyes) otthon működik.
- Decsen működik a Szeretet Otthon, amely az időskorúak számára kialakított szociális otthon (egyházi fenntartású, 88 férőhelyes), továbbá az Idősek Emelt Szintű Otthona az Itág Kht üzemeltetésében, amellyel az idősek napközbeni ellátásának biztosítására az önkormányzat szerződésben áll.

Javaslat

A szociális ellátás terén az ifjúsággal és a munkanélküli, munkavállalásra nem hajlandó rétegekkel való intézményesített törődés a jövő szempontjából alapvető fontosságú. Javasolt az időskorúak nappali ellátásának biztosítása érdekében helyben napközi otthon kialakítása.

2. GAZDASÁG

2.1 Mezőgazdaság

Helyzetértékelés

A mentett ártér süllyedő talajvízszintjének nyomán a rétek művelhetővé váltak. A területeken a gazdálkodás kedvező feltételei adóttak, tekintettel arra, hogy a mezőgazdasági területek nagy része I. osztályú szántóterület. A tápanyagban gazdag talaj mérsékelt melegigényes növények termesztésére alkalmas.

Jellemző szántóföldi növényei a búza, az őszi árpa és a kukorica, napraforgó.

A megyei átlagnál magasabb erdőterületek túlnyomó része a Gemenci erdő részeként a Duna-Dráva Nemzeti Parkhoz tartozik. Erdőgazdálkodást és vadgazdálkodást ezeken a területeken a Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Rt Szekszárdi Erdészete folytat. Az erdészethez 9 település területén összesen 9 434 ha erdőterület tartozik.

A kitermelt fa feldolgozása elsősorban Pörbolyön történik, ahonnan a kész termékek jelentős része külföldre kerül.

A szőlő és gyümölcsültetvények mérete elhanyagolható, a településen nem történik ilyen jellegű feldolgozás.

A termőterületek megoszlása és összehasonlítása a megyei adatokkal:

Művelési ág	Ócsény		Tolna megye	
	Területnagyság (ha)	Termőterülethez viszonyított megoszlás (%)	Területnagyság (ha)	Termőterülethez viszonyított megoszlás (%)
erdő	2334	37,61	69928	22,7
fásított terület	2	0,03	178	0,05
gyep (rét+legelő)	263	4,23	9733	3,16
gyümölcsös	4	0,06	2093	0,67
halastó	-	-	2233	0,72
kert	0,4	0,006	1015	0,32
nádas	38	0,61	1356	0,44
szántó	3561	57,38	214957	69,8
szőlő	2	0,03	6436	2,09

Állattenyésztéssel foglalkozó cég jelenleg nincs a településen. Állattenyésztésre alkalmas, kihasználatlan épületek a Tsz major területén találhatóak.

Növénytermesztéssel, feldolgozással foglalkozó jelentősebb cégek a településen:

- Goldkern - gabonaipari nagykereskedés
- Ócsény-Mag - terményszárítás, tárolás
- Sárbáta Farm Kft - mezőgazdasági szolgáltató

Javaslat

A művelésbe vont területek határain mezővédő erdősávok telepítése javasolt.

A mezőgazdaság jövője nagymértékben függ az értékesítési viszonyok (világpiac, EU-piac) alakulásától, illetve a hazai állami agrár-politikától, az agrár-támogatások rendszerétől. A jó termőképességű termőföldeket várhatóan a jövőben is művelni fogják. Törekedni kell a mezőgazdasági termények piacra-juttatási feltételeinek, raktározási lehetőségeinek, valamint helyi feldolgozásának fejlesztésére.

A jövőben várható az életképes egyéni mezőgazdasági vállalkozások kisüzemmé (farm) fejlődése.

A növénytermesztés mellett az állattenyésztés megtelepedésének elősegítése szükséges.

2.2 Egyéb gazdaság

Helyzetértékelés

A község területén gazdasági tevékenységet folytat a Dömötör Kft., amely WC tartályok készítésével foglalkozik.

Javaslat

Ipari és egyéb gazdasági jellegű létesítmények elhelyezésére lehetőséget adó hely kijelölése szükséges.

2.3 Idegenforgalom

Helyzetértékelés

A község területének jelentős része a Duna egykori árteréhez tartozik, amely gazdag természetes élőhelyekben. Jelentős méretű nemzetközileg (Natura2000 területek) és országosan védett területei (Duna-Dráva Nemzeti Park) kedvező feltételeket adnak az ökoturizmus és a vízi turizmus számára. Az őshonos növényállományból álló ártéri erdő a természetjárók, túrázók számára kedvelt.

A település közigazgatási területén halad át a Gemenci erdőgazdaság által üzemeltetett Báránfyok – Pörboly vasútállomás között kiépített keskeny nyomtávú vasútvonal jelentős szakasza, ami elsősorban kiránduló forgalmat bonyolít le.

Az árvízvédelmi töltéseken keresztül halad az OTrT által tervezett kerékpárút törzshálózat. A töltést jelenleg is használják a kerékpárosok és a horgászok. A Dunán jelentős a horgászat, a településen Horgász Egyesület működik, melynek 280 tagja van.

Az ártéri erdőterületeken (Gemenci vadászterület) található az ország egyik legjelentősebb gímszarvas állománya, amely alapjául szolgál a vadászati turizmusnak. A településhez tartozik a Gemenci vadászház (a Duna-parton) és a Keselyúsi vadászház, amelyek szálláshelyként működnek.

Tolna megye egyetlen repülőtere a településen található. A repülőtér jelenleg sportrepülőtérként funkcionál, kereskedelmi repülőtérként történő hasznosítására a tervek elkészültek. A repülőtér kiszolgáló épületében hotel működik, konferenciák lebonyolítására alkalmas teremmel. A repülőtéren működik továbbá a Győrei Turizmus Fejlesztő Kht. üzemeltetésében kemping, erdei iskola, faházakban történő elhelyezéssel.

A repülőtér területén (EOV x=107 350; y=627 850) hévízkút létesítésére van vízjogi engedély. A termálvíz idegenforgalmi hasznosítását tervezi a repülőtér üzemeltetője, amely során további szálláshelyeket és melegvizet fürdőt létesítene.

A településen található (Őcsény, Bocskai u. 8.) az idegenforgalmi látnivalók növelése mellett a helyi lakosság identitásának erősödését is szolgálja. A tájházban igény szerint bemutatókat is tartanak (sárközi kerekalács, borkóstolás, viseletbemutató).

A Sárköz, amelyhez a település is tartozik, a népművészet és népi építészet szempontjából a Dunántúl egyik legjellegzetesebb tájegysége. A tájegységen számos fesztivált, találkozót rendeznek, amelyek regionális szintűek (pl: Dunamenti Folklor Fesztivál-Decs, Népművészet napja, Sárközi lakodalom rendezvény).

Javaslat

A vadászat és a halászat fejlesztése az idegenforgalom szempontjából.

Kézműves táborok szervezése.

A terület gazdag védett növény- és állatállományának bemutatására tanösvények, bemutató termek kialakítása.

Kempinghelyek, fürdőzőhelyek kialakítása: megfelelő szabad terület kijelölése vagy kialakítása, a terület megközelíthetőségének biztosítása, a terület alap közművekkel való ellátása.

A jelentős költség, a hosszú távú megtérülés és a programok, látnivalók gazdagabbá tétele érdekében szomszédos településekkel célszerű összefogni.

A repülőtér jelenlegi létesítményeinek fejlesztése, a repüléssel kapcsolatos programok, rendezvények szervezése.

A Győrei Turizmus Fejlesztő Kht a repülőtéren termálkút létesítésére vízjogi engedéllyel rendelkezik. A termálvízre épülő létesítmények, szolgáltatások kiépítése javasolt.

Tervezett a Szekszárd és a Gemenci szabadidő központ kerékpárúttal való összekötése, ami előreláthatóan a Keselyűsi út (5113 számú út) mellett kerül kialakításra, ami Őcsény belterületétől 4 km-re halad. Ezért javasolt az Őcsény – Keselyűsi út között kerékpárút kiépítése.

3. ELLÁTÁS

3.1. Lakóterületek

Helyzetértékelés

Lakásállomány száma ~ 930 db.

A község lakásállománya két részre osztható: A településközpontban és a történelmileg kialakult lakóterületeken az épületállomány nagyrészt hagyományos falusias, zömében közepes állagú, vegyes komfort fokozatú, míg az elmúlt évtizedek új parcellázású utcáiban egy korszerűbb, kertvárosias lakásállomány jött létre.

A gazdasági válság hatására Őcsényben is lecsökkent a lakásépítések üteme. Azonban a község továbbra is számít a Szekszárdról kitelepülni vágyó lakásépítő családok letelepülésére, amit a kedvező környezeti állapotok, a városinál alacsonyabb telekárak, ugyanakkor a teljes közművesítettség adottsága mindenképpen indokol is.

Az 1987-es rendezési terv kb 400 építési telek kialakítását javasolta, a 2002-ben készített terv 135 telek kialakítását irányozta elő.

Az építési kedv visszaesése ellenére a beépítetlen építési telkek elenyésző száma miatt indokolt új kijelölni építési telkeket.

Új lakóterület kialakítására alkalmas területek:

- Visnye-dűlő területe
- Rákóczi utca menti sportpálya területe
- Rózsa F. utca folytatása
- Árpád utcától északra lévő terület

Javaslat

Az üresen álló foghíjtelek környezetbe illeszkedő beépítését kell szolgalmazni, illetve új építési telkek kialakítására a Visnye dűlőn, az Árpád utcától északra, valamint a belterület keleti oldalán adódik lehetőség.

3.2 Intézmények

Helyzetértékelés

a) Igazgatás

Polgármesteri Hivatal és Jegyzőség – részben felújított, akadálymentesítése megtörtént
Rendőrségi Iroda
Tűzoltószertár
Posta (Kazinczy u. 1.)
Takarékszövetkezet (Hősök tere 7.)

b) Egészségügy

Felnőtt háziorvos (Rákóczi u. 4.)
Gyermekorvos (Kazinczy u. 1.)
Fogorvos (Rákóczi u. 4.)
Gyógyszertár (Rákóczi u. 4.)
Egészségügyi Központ (Kazinczy u. 1.) benne: védőnői tanácsadó, csecsemő tanácsadó, várandós tanácsadó

c) Oktatás-nevelés

Általános Művelődési Központ intézményi egységei: az óvoda, az iskola, a teleház-könyvtár, közösségi ház.
ÁMK Óvoda (Fő utca 42 – 44.)
(120 férőhely, 84 óvodás, 6 óvoda pedagógus)
ÁMK Általános iskola (Perczel M. u. 1.)
(8 osztály, 11 tanterem, 218 tanuló, 17 tanár)

d) Kultúra, sport

ÁMK Teleház – könyvtár (Hősök tere 3.)
ÁMK Községi Ház (Perczel M. u. 1.)
Tájház (Bocskai u. 8.)
Kézműves ház (Bocskai u. 4.)
Sportpálya (792/2. hrsz-on)
- A területhez tartozik egy öltöző, amely vízzel és villannyal ellátott.
- A jelenlegi sportpálya helyett a repülőtér északi végén tervezett kettő, új pálya kialakítása.

e) Egyházak

katolikus templom (épült 1938-ban, tervező: Gosztonyi Gyula)
református templom (épült 1782-ben, késő barokk stílusban)
Református Gyülekezeti Ház (épült 1914-1921 között)

f) Temetkezés

Katolikus temető (026. hrsz):
Temetkezési mód: koporsós

Református temető (642. hrsz):

- víz, villany van
- ravatalozója van

temetkezési módok: koporsós, urnás

g) Kereskedelem, szolgáltatás, vendéglátás

A községben számos kiskereskedelmi üzlet működik:

Vegyeskereskedés 5 db
(élelmiszer és egyéb)

Egyéb üzletek:

zöldséges bolt, takarmánybolt, virágüzlet, 2 db cukrászda.

Vendéglátó egységek:

Ócsény Iskola Étterem

A repülőtéren jelenleg működő létesítmények:

Alfa Hotel (42 férőhely)

Reptér Fogadó

Kemping faházakkal

Javaslat:

Tervezett az óvoda épületének bővítésével 20 férőhelyes bölcsőde kialakítása.

A közösségi ház tetőterének integrált közösségi szolgáltató térére történő kialakítása tervezett. (6-8 iroda, családsegítő szolgálat elhelyezése).

A posta és gyermekorvosi épület akadálymentesítése tervezett. A közintézmények akadálymentesítése a közeljövő feladatai közé tartozik.

A katolikus temető telkén belül parkolóhelyek kialakítása javasolt.

A református temető parkolási helyzete a Petőfi S. és az Arany J. utcák mentén tervezett parkolóhelyek kialakításával javítható.

A református temető ravatalozójának felújítása szükséges, előtte búcsúztató helyként kialakított fedett tér és harangláb elhelyezése javasolt. A ravatalozóhoz vezető út pormentesítése érdekében díszburkolattal látandó el. A kovácsoltvas kapuk – építészeti értékeik figyelembe vétele mellett – felújítandók, valamint a kerítés egységes kialakítása szükséges.

3.3 Közlekedés

3.3.1 Légi közlekedés

Helyzetértékelés

A település külterületén található Magyarország egyik legnagyobb területű repülőtere, hossza 2,5 km, területe 168 ha. A korábban mezőgazdasági repülőtér jelenleg sportrepülőtérként működik, amelynek elkészült a kereskedelmi repülőtérre fejlesztésének megvalósíthatósági tanulmánya /2001. Pécsi Tudományegyetem Turizmus Tanszék/.

A repülőtér területéből 15 ha nagyságú rész Ócsény Airport Kft. és Györe Kft. tulajdonában van, míg a terület többi része önkormányzati tulajdon, a repülőtér kezelője pedig a Repülőtér Nonprofit Kft.

Javaslat:

Javasolt a tulajdoni viszonyok rendezése.

3.3.2 Vízi közlekedés

Helyzetértékelés

A község területét két hajózható víziút érinti: a Sió és a Duna. A település közigazgatási területén kikötő nem található. A Sió torkolati múnél, Bogyiszlón található kikötő, ahol az áruszállítás mellett sétahajózás is működik.

3.3.3 Vasúti közlekedés

Helyzetértékelés

A község vasúti megállóhellyel rendelkezik a Rétszilas-Bátaszék közti törzshálózati vasútvonalon, ahol személyvonatok állnak meg. A vasútállomás a község szélén helyezkedik el.

A gemenci erdei kisvasút (Pörböly-Bárányfok) erdőgazdasági, valamint turisztikai igényeket szolgál ki.

3.3.4 Gyalogos és kerékpár közlekedés

Helyzetértékelés

A községben önálló gyalogút-hálózat nincs. Magasabb szintű tervek Ócsény község vonatkozásában országos és térségi jelentőségű kerékpárutat hoznak a Sió-csatorna és a Duna árvízvédelmi töltésén. Továbbá három regionális és két Szekszárdi kistérségi kerékpárút érinti a települést.

3.3.5 Tömegközlekedés

Helyzetértékelés

A helyközi autóbusz-közlekedés szempontjából kedvező Ócsény helyzete. A megyeszékhely és a település között 40-50 percenként közlekednek buszjáratok. A településen az Árpád u. torkolata közelében, a Hősök terén és a Fő utca déli végén található buszmegálló.

3.3.6 Közúti közlekedés

Helyzetértékelés

Ócsény területét érinti a belterület nyugati oldalán jelenleg épülő M6 gyorsforgalmi út nyomvonala, míg Ócsénytől északra, Bogyiszló közelében halad el az M9 jelű gyorsforgalmi út, amely a megépített szekszárdi Duna-hídon át a Dél-Alföld és a Dél-Dunántúl közti összeköttetést szolgálja majd.

Ócsény közigazgatási területének nyugati szélén halad az 56. sz. (Szekszárd-Udvar) másodrendű főútvonal. A település az 5113. sz. (Szekszárd-Várdomb) közti összekötő úton, valamint az 5114. sz. (Ócsény - Szekszárd Szőlőhegy) összekötő úton közelíthető meg.

A község többi útjai jellemzően csökkent paraméterrel kiépített kiszolgáló utak.

Üzemanyagtöltő állomás működik a községben.

Önkormányzati fejlesztési elképzelések között szerepel Szekszárdot Ócsénnyel közvetlenül összekötő út kiépítése, amely a jelenlegi ~ 5 km utat 2,5 km-re csökkentené.

Javaslat

A Gemenci erdő turisztikai vonzerejének növelése érdekében a Gemenci erdészház közelében sétahajók kikötésének lehetősége Paks és Baja irányából.

A kisvasút kihasználtsága növelése érdekében, a vasút vonal észak-nyugati irányban Szekszárdig, dél-keleti irányban pedig Baja-Dunafürdőig történő kiépítése.

Javasolt az Országos Területrendezési Terv alapján tervezett kerékpárút kiépítése.

Tervezett a Megyei Területrendezési Terv alapján a község keleti tehermentesítő útjának (Szekszárd Keselyűsi út – Ócsény, repülőtér) kiépítése.

A vasút villamosítása szükséges.

A helyközi járatok és a távolsági járatok összehangolása.

Tervezett az 5113 számú közút Szekszárd –Várdomb közötti szakaszának rekonstrukciója.

Javasolt a még burkolatlan belterületi utakat - pormentesítés érdekében - szilárd burkolattal kiépíteni vagy zúzott kővel borítani. (pl. a Bercsényi és a Kölcsey utca közti összekötő út, Árpád sor, a vasúton túli út, stb.)

3.4 Közművek

3.4.1 Vízellátás

Helyzetértékelés

Őcsény saját vízművel rendelkezik, üzemeltetője a Szekszárdi Vízmű Kft. A vízellátás 2 db nem védett vízadó rétegre telepített vízmű kútról biztosított. A két vízműkút vize határérték felett tartalmaz vasat, mangánt és ammóniumot. A kutak trícium vizsgálata alapján mindkét kút nem védett felszín alatti vízkivételi műnek minősül. A jelenlegi bekötések száma 896 db, amely a teljes lakásállomány (937 db) 95 %-a.

A Dél-Tolna Kft. megbízásából a vízminőség javító program keretein belül elvi vízjogi engedélyes terv készült, összhangban a 47/2005. (III. 11.) Korm. Rendelettel, amely 2009 december 25-ig elvégzendő feladatnak határozta meg a település vízellátásának javítását.

Javaslat

Új vízbázis, valamint vízműkút létesítése tervezett Bogyiszló területén, amely elsősorban Szekszárd vízellátását biztosítaná. A vezeték a községtől északi irányba, 4 km-re tervezik elvezetni. Javasolt Őcsény község rákötése erre a vezetékre.

Másik alternatívát jelent, hogy a Mohácson található vízműkutat biztosítják a település vízellátását, amennyiben Szekszárd is ehhez a rendszerhez csatlakozik.

Őcsény nem érintett közvetlenül a Dél-Tolna Aqua Projektben, amely a Tolna megye déli részén fekvő települések mikrotérségi vízellátó rendszerének kiépítését, a csőhálózat rekonstrukcióját, a mikrotérségi víztisztító telep megépítését tartalmazza, de a projektben érintett településekhez hasonló adottságainak köszönhetően a rendszerhez csatlakozhat.

Abban az esetben, ha a fentebb leírt elképzelés nem kerül megvalósításra, a meglévő kutak megfelelő védelméről gondoskodni szükséges.

3.4.2 Szennyvíz-elvezetés

Helyzetértékelés

A település rendelkezik kiépített szennyvízcsatorna hálózattal, a biológiai szennyvíztisztító telep a községtől délre található, ahol Decs, Sárpilis, Várdomb településekről érkező szennyvizek is tisztításra kerülnek. A csatornahálózatra való rákötések száma 680 db, amely a teljes lakásállomány 72 %-a.

A szennyvízvezeték hálózat a Szekszárdi Vízmű Kft. üzemeltetésében van.

Javaslat

A szennyvízcsatorna-hálózat teljes belterületre kiterjedő bővítése szükséges.

3.4.3 Csapadékvíz-elvezetés

Helyzetértékelés

A község területén a csapadékvíz elvezetése nem mindenhol megoldott. A Duna egykori ártéri síkján fekvő település magja egy magasabb, száraz területre épült, azonban a falu későbbi fejlődése során az alacsonyabban fekvő területek is beépítésre kerültek. A csapadékvíz elvezetés túlnyomórészt nyílt árkos rendszerű. Az árkok kiépítése több utca esetében nem történt meg. A csapadékvíz a Baksatói árok gyűjti össze és vezeti Bába felé. A rendezetlen és kiépítetlen csapadékvíz elvezető árkok miatt a belterület jelentős része (Újtelep falurész, Széchenyi u., repülőtér) belvizekkel fenyegetett terület.

A külterületi árkok állapota helyenként rossz, elhanyagolt.

Folyamatban van a település vízrendezési, vízvezetési anyagának készítése.

Javaslat

Javasolt a Szekszárd-Bátai főcsatorna mederrendezése és lefolyási viszonyainak javítása.

Az árvízvédelmi töltések kezelése, karbantartása szükséges, esetleges megerősítése javasolt.

A csapadékvíz rendezési terv alapján rendezni kell a belterületi csapadékvíz elvezető árkokat, valamint az egész belterületen kiépíteni azokat.

3.4.4 Elektromos energia ellátás

Helyzetértékelés

A község elektromos-energia ellátását a Decs 20 kV-os vezeték biztosítja. Ócsénytől délre 2 db távműködtetett kapcsoló került beépítésre.

A település meglévő létesítményeinek elektromos energia igénye a meglévő hálózatról biztosítható.

A közvilágítás korszerű energiatakarékos lámpatestek beépítésével működik a településen.

3.4.5 Fűtési energia-ellátás

Helyzetértékelés

A település belterületén a vezetékes földgázhálózat kiépült, a rákötések aránya 90 %-os. Az ellátást a Decs község északi részén található gázfogadó állomás biztosítja.

Javaslat

A jövőben várható a településen a megújuló energia-források alkalmazásának elterjedése.

3.4.6 Hírközlés

Helyzetértékelés

A település távbeszélő-hálózata Decs község digitális távbeszélő-központjáról üzemel. A községben ISDN rendszerű hálózat is működik.

A kábel-TV és az internet-szolgáltatást a Tarr Kft. biztosítja.

A mobil telefonok vételi lehetőségei megfelelőek, mindhárom szolgáltató (T-Mobile, Vodafone, Pannon) esetében.

Javaslat:

A településközpontban és a tervezett új lakóterületeken földkábeles hálózat kiépítése javasolt.

4. TELEPÜLÉS-ARCULAT

4.1 Természeti környezet

4.1.1 Táj környezet

Helyzetértékelés

A település táji környezetét a földrajzi adottságok, illetve az azon kialakult tájhasználat, mezőgazdasági kultúrák határozzák meg. Ócsény község jellemzően mezőgazdasági település, amelynek ipari létesítménye nincs, mezőgazdasági üzemek a belterületen kívül, részben azzal határosan, részben pedig attól távol helyezkednek el.

A település 145 ha belterületen fekszik, amelyhez 7115 ha külterület tartozik. A település nem rendelkezik zárkerti területekkel.

Ócsény és környéke ártéri síkságon található, amely a Tolnai-Sárvíz kistáj részét képezi. Mai felszínét az ártéri ligeterdők, és az ártérbe mélyült, folyamatosan eutrofizálódó holtágak jellemzik.

A település belterületét minden oldalról nagytáblás szántóterületek határolják. Az árvízvédelmi töltés és a Duna közti terület holtágakkal, tavakkal szabdalva erdőterület, a Duna-Dráva Nemzeti Park része.

A település legértékesebb táji értékei: a Duna ártéri erdőterületei.

A község külterületének jelentős része az országos szintű védettség (nemzeti park) túl nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt is áll, ezek a területek is a Duna és árvízvédelmi töltése közti részen fekszenek: a Gemenci erdő részeként Natura2000 védettség alatt álló területek különleges madárvédelmi területek és kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területnek kijelölt területek.

Javaslat

A mezőgazdaságilag művelt kultúrtájak esetében törekedni kell arra, hogy a termőtalajok minősége erózió, illetve elsavanyodás révén ne romoljon.

Erdősítések esetén honos fajok telepítése kívánatos.

A helyi védelemre javasolt egyedi tájértékek, botanikai értékek felülvizsgálata, valamint védelem alá helyezése javasolt.

4.1.2 Zöldterületek

Helyzetértékelés

A település külső megjelenését meghatározó és a lakosság életminőségét nagyban befolyásoló elemei a zöldfelületek.

A település nem rendelkezik közparkkal. A település jelentősebb külön területfelhasználási egységet képező zöldterületei: a Szekszárd-Bátai főcsatorna és a Baksatói árok mentén húzódó sávok, valamint a benzinkúttól északra elhelyezkedő zöldterület és az Árpád utcával párhuzamos kialakítású zöldterületek.

A Szekszárd-Bátai Főcsatorna jelenleg helyenként parkosított (kialakított sétányszakaszok, játszótér).

A település jelentősebb zöldfelületei az út menti fasorok, a közintézmények (iskola, óvoda) kertjei, a temetők, a sportpálya területe, a magánkertek.

Javaslat

Településre vezető utak fásítása.

Mezővédő erdősávok kialakítása a termőföldek mentén.

A régi községi és a szekszárdi hulladéklerakó rekultivációja, tájba illesztése.

A zöldterületek fásítása, parkosítása (utcabútorok, szemetesek elhelyezése) javasolt.

A település belterületére átfogó zöldfelületi terv készítése javasolt.

A településközpont (Hősök tere, református templom kertje és a főcsatorna a területet érintő szakasza menti kiteresedés) kertészeti kialakítása.

A Szekszárd-Bátai főcsatorna belterületet érintő szakaszának teljes tereprendezése, parkosítása, sétányok kialakítása.

Visnye-dülőben szabadidőpark kialakítása javasolt.

4.1.3 Környezetvédelem

Helyzetértékelés

a) Felszíni és felszín alatti vizek védelme

A felszíni és felszín alatti vizek legfőbb szennyezői a szikkasztott és elszivárgó szennyvizek, és a mezőgazdaságban használt kémiai anyagok.

A 27/2004. (XI. 25.) KvVM rendelet alapján Ócsény a felszín alatti víz szempontjából fokozottan érzékeny, valamint a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területek közé tartozik. A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. kormányrendelet előírásai a területen betartandók.

b) Levegő védelme

A levegő szennyezettség fő okozói:

- közúti közlekedés: a belterületen az alacsony forgalom miatt a szennyezés nem jelentős
- fűtés: a település vezetékes gázzal ellátott, rákötések száma magas

c) Zajterhelés

A zajterhelés fő okozói általában a nagy forgalmú közlekedési pályák, illetve lokálisan egyes üzemek. Jelentősebb zajterheléssel járó gazdasági tevékenység lakott területen.

Lakott területhez közel (~350 méteren belül), a major területén terményszárítók működnek. A létesítmények zavaró hatásával kapcsolatban lakossági panasz az önkormányzathoz nem érkezett.

A közúti és a vasúti közlekedés nem okoz határérték feletti terhelést a belterületre. Az M6 gyorsforgalmi útra vonatkozóan a tervezési és az engedélyezési eljárások során elkészültek a zajszámítások és a megengedettnél magasabb határértékek esetében a megfelelő zajvédő létesítmények meghatározása.

A közúti közlekedés mellett jelentős zaj forrás a település dél-keleti oldalán működő repülőtér, amelynek szilárd burkolatú repülőtérre való alakítása esetén az elkészített anyag alapján (Zajló Bt.) nincs szükség zajgátló védőövezet kijelölésére. A kereskedelmi repülőtérre számolt 55 dB zajterhelési határérték kis mértékben érinti a lakóterület keleti oldalát.

Javaslat

Az M6 gyorsforgalmi út zajhatásainak csökkentése érdekében az út területén belül létesítendő zajvédő falon és védőfásításon kívül a 96/2005. (VIII. 24.) Kt. számú határozat alapján az út és a község közti szántó területek védőfásítása is javasolt.

Hulladék-gazdálkodás

A községben szervezett hulladékgyűjtés folyik, a hulladékot az Ócsény területén található hulladéklerakóba szállítja az Alisca Terra Kft.

A község csatlakozott a 204 településből álló, Dél-Balatoni és Sió-völgyi Hulladékgazdálkodási rendszerhez. A rendszer lényege a térségen belül a szelektív hulladékgyűjtés és a magas színvonalú hulladékkezelés megvalósítása. A projekt során 3 regionális lerakó és válogató központ (Cikó, Som, Ordacsehi) 8 komposztáló üzem, 4 hulladékátrakó és 18 hulladékudvar létesül.

A településen működött hulladéklerakók rekultivációja önkormányzati feladat. A település régi hulladéklerakójának rekultivációja folyamatban van.

2005. december 31-e után jogszabályi előírások alapján a döngkutakban állati hulladék nem helyezhető el. Az önkormányzatnak kell biztosítania a lakosságnál és a háztáji állattartóknál keletkező állati hulladékok összegyűjtését vagy annak elhelyezési lehetőségét.

A Szekszárd-Tolnai kistérség 7 db állati hulladékgyűjtő-átmeneti tároló építését tervezi, ezek közül az ócsényi tárolóba kerülnek átmeneti elhelyezésre a Decsen, Sárpilisen, Szálkán, Alsónánán és Várdombon keletkező állati hulladékok is.

Javaslat

Törekedni kell a szelektív hulladékgyűjtés bevezetésére. Települési szinten meg kell szervezni a háztartásokban keletkező veszélyes hulladékok elkülönített gyűjtését.

Az illegális állati tetemek és a kommunális hulladék elhelyezését meg kell akadályozni, a szeméttelpek rekultiválandók.

4.2 Az épített környezet védelme

Helyzetértékelés

A település 1 országosan védett műemléke a református templom épülete (hrsz: 1).

A Sárköz hagyományos népi építészetének jellegzetességei a településen elszórta találhatóak meg. Jelentős értéket képviselnek azonban a XX. századfordulón épített eklektikus-szecessziós stílusjegyeket felvonultató polgári jellegű épületek, valamint a település két temploma.

Jelenleg 8 db épület áll helyi védelem alatt, a 2002-ben készített értékvédelmi anyagban helyi védelemre javasolt épületek számát tekintve azonban kevésnek mondható.

A település régészeti leletanyagban is gazdag. A KÖH nyilvántartása alapján 27 régészeti lelőhely található a településen.

Javaslat

Javasolt a helyi védelem alatt álló épületek listájának felülvizsgálata.

A falukép javításának egyik leghatékonyabb eszköze a légvezetékek fokozatos eltüntetése, és esztétikus utcafásítások telepítése.

4.3 Hagyomány, szellemiség

Helyzetértékelés

A község múltjának bemutatására, a hagyományok ápolására Tájház működik a településen. A községben napjainkra mind többen ismerik fel a hagyományok, a néprajzi értékek és az egykori életmód megőrzésének és bemutatásának fontosságát.

A sárközi kultúra őrzéséről, életben tartásáról a Bogár István hagyományőrző Egyesület, a Gránátalma Hagyományőrző Egyesület, a Gabóca Kézimunka szakkör gondoskodik. A község számos rendezvényt tart minden évben, amelyek jellemzően a népszokásokra és őcsény adottságaira épülnek. Ilyen főbb rendezvények: Repülőtéri Napok, Szüreti Felvonulás, Sárközi Lakodalom, Falunap

Javaslat

A hagyományőrző együttesek, alapítványok működését segíteni szükséges, a civil kezdeményezéseket támogatni kell.

Védeni kell a település hagyományos jellegét, arculatát.

Testvér települési kapcsolat kiépítése.

SWOT analízis

Erősség	Gyengeség
<p><i>Kedvező természeti adottságok</i> <i>Nagy arányú természetvédelmi területek</i> <i>Kedvező közlekedési adottságok</i> <i>Szekszárd közelsége miatt jobb munkalehetőség, intézményellátottság</i> <i>A Duna-Dráva Nemzeti Park részét képező Gemenci erdő gazdag természeti kincsei</i> <i>Gyorsforgalmi utak találkozási pontja, a településen áthaladó szakaszai</i> <i>Tolna megye egyetlen repülőtere a település külterületén található</i> <i>A Duna mint vízi közlekedés és turizmus szempontjaiból meghatározó energia közelsége</i> <i>Népesség növekedése</i> <i>Non-profit, civil szervezetek nagy száma</i> <i>Hagyományőrző egyesületek működése</i> <i>Jó minőségű szántóterületek nagy aránya</i></p>	<p><i>A belterület zöldterületeinek alacsony aránya</i> <i>A település értékes épületállományának területi megosztottsága</i> <i>Szekszárd munkaerő elszívó hatása</i> <i>Munkanélküliek növekvő száma</i> <i>Gyenge minőségű ivóvíz ellátás</i> <i>Öregedő népesség</i> <i>Szekszárd hulladéklerakó telepe a község külterületén található</i> <i>A település külterületének egy része árvízveszélyes terület</i></p>
Lehetőség	Veszély
<p><i>Az idegenforgalmi vonzerő növelése</i> <i>Horgászati, vadászati lehetőségek kiaknázása</i> <i>Az épített környezet fejlesztésével a településkép javítása</i> <i>A kerékpár és gyalogos turizmus fejlesztése kerékpár utak, tanösvények, erdei vasút fejlesztésével</i> <i>Repülőtér fejlesztése beton kifutópálya építésével</i> <i>Gyorsforgalmi autó utak mellett gazdasági tevékenységek letelepedése</i> <i>A helyi adottságokra épülő kézműves tevékenységek elterjedése (pl. kosárfonás, terményfeldolgozás)</i> <i>A falusi-, horgász-, vadász-, vízi-, légi turizmushoz kapcsolódó szálláshelyek létesítése, munkahelyteremtés</i></p>	<p><i>Alvó települési jelleg erősödése</i> <i>Az újonnan letelepülők közömbössége</i> <i>A gazdasági tevékenységek által okozott környezetszennyezés (zaj, levegő szennyezés elsősorban)</i> <i>A repülőtér kihasználatlansága</i> <i>A gazdasági jellegű beruházások elkerülnek a települést</i> <i>A gazdasági területekhez szükséges infrastruktúra kialakításának magas költségei</i> <i>Az új gazdasági telephelyekhez szükséges képzett munkaerő hiánya</i></p>

Szekszárd, 2009. augusztus 4.

Készítette: **Deák Varga Dénes**, tervező

Munkatárs: **Tóth Dóra Kata**, településmérnök

Hajba Csaba, településmérnök

Felhasznált irodalom:

1. *Településfejlesztési füzetek 24. Útmutató a településfejlesztési koncepció készítéséhez*
Szerkesztette: Dr. Kókényesi József, Madaras Attila, BM Kiadó
2. *Tolna Megye Komplex Fejlesztési Programja 2000-2006*
3. *Tolna Megye Területrendezési Terve, 2005.*
4. *Tolna Megye Környezetvédelmi Programja*
5. *Szekszárd-Tolnai Kistérség Területfejlesztési Koncepciója, 2000.*
6. *Katona Imre: Sárköz. Budapest, 1962; Tanulmányok tolna megye történetéből*

Egyéb felhasznált források:

7. www.ocseny.hu
 8. www.ddnp.nemzetipark.gov.hu
 9. www.gemenczrt.hu
-